

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 8. aprila 1885.

O b s e g: O vzgoji divjakov sadnega drevja. — Kako nam je sadno drevje na stalnem mestu pravilno oskrbovati? (Konec.) — O plemenskih bikih. — Agrarni shod na Dunaji. — Razpis štirih premij. — En večer v dunajskem obrtniškem muzeji. — Govor P. Greuterja v budgetni debati 10. marca v državnem zboru. (Dalje.) — Zamet v stepah. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

O vzgoji divjakov sadnega drevja.

Pogostoma se vidi, da naši kmetovalci hodijo iskat sadunosnih divjakov v gozd, meje itd. mislé, da vdobodo precej brez truda močne in velike podlage (divjake), koje jim bo mogoče precej požlahtniti ter da jim bodo obilen sad donašali. Večinoma pa so taki divjaki vsi ostareli in lišajev polni. Ako na take podlage požlahtnujemo (cepimo), redkokrat dobimo lepo in veliko drevo. Najboljši se gotovo sponaša ono drevó, koje je uže iz mladosti, to je, iz semena v sejalnica in drevesnicah izrejeno ali uzgojeno. Največje važnosti je pri mladem drevescu (kar pa pri divjaki v gozdu dobljenih ni), da imajo kolikor mogoče veliko korenin; to pa dosežemo, da peške vsejemo v sejalnico, ter drugo leto zadobljene drevce pikiramo. Vsled pikiranja (presajanja) zadobé uže mlada drevesca veliko množino korenin in koreninic, kar se brez pikiranja ne dá doseči. Vsled skrajšanja korenin, posebno z skrajšanjem osrednje (srčne) korenine se ukoreninenje posebno pospeši. Vsako drevo pa, katero ima korenino skrajšano, kaj veliko novih koreninic požene (se ve, ako ni preveliko in prestaro, rane korenin pa ne prevelike) in ravno to se doseže s pomočjo pikiranja.

Neobhodno potrebno je pikiranje hruševih dreves. Hrušek naravno svojstvo je, da iz semena pridobljene drevesca in drevesa imajo le malo na globoko segajočih korenin, ter le malo in redko stranskih. Da tej nepriliki v okom pridemo, ter zadobimo hruškine drevesa z obilnimi koreninami, moramo jih uže v drugem letu, ko so sejane, pikirati in potem po potrebi in zahtevi presajevati. Pikirajo se tudi jabelčna drevesca s prav dobrim vspehom; sploh pikiranje sadnih divjakov je na pravem mestu, ter se ne sme pri sadjarstvu le količkaj umnem nikdar spuščati.

Češnje in češplje se navadno ne pikirajo, ker one rade svoje korenine na stran širijo, ter mnogo korenin nastavijo.

Sploh naj se porabljujejo le one podlage (divjaki), koje so iz semena pridobljene ter pikirane, nikdar pa one, ki so izkopane v gozdu, meji itd., ker iz takih nismo vstani, nikdar dobrega ter trajajočega drevesa vzgojiti, nasprotno pa iz semena pridobljene podlage

sadunosnih rastlin, nam dajo kaj dobre in trpežne, ter za vzgojitev velikega drevja sposobne podlage, na katere se lahko zanašamo.

Kostanjev, orehov, mandeljuov, in kjer se vzgojujejo breskvina drevesca iz breskvinih košic, ni treba uže v drugem letu presajati ali pikirati.

Divjaki tega drevja se tako-le izgojujejo:

Na jesen se dene njih seme, oziroma sad, v zabožke kalit. Na dno zaboja pride vrsta vlažnega peska, kake tri prste nad pesek pride vrsta semena, zrno pri zrnu, nad seme zopet pesek, na pesek seme in tako se ponavlja do vrha zaboja, ali pa po potrebi in zahtevi zaželjene množine sadnih drevesec. Tako napravljeni (napolnjeni) zaboji se zasujejo v zemljo na kak primeren kraj in sicer pa tako globoko, da seme ne zmrzne. Skrbeti je tudi, da miši do tako spravljenega semena ne pridejo.

Tako spravljeni zaboji se na spomlad, ko uže začne v njih seme kaliti, iz zemlje vzamejo, ter se prične saditev. Vsaka kal, ki je pognala, se mora nekoliko priščipniti; priščipne se zato, da mesto ene osrednje še več drugih korenin požene.

S tem je tudi doseženo, da jih pozneje ni treba presajevati zaradi pomnožitve korenin, ker ta namen je uže dosežen, ako le količkaj kali odščipnemo. Maršikateri, posebno oni, koji se sadjarstva ni učil, misliti bi si mogel, da, ako kal nekoliko skrajša, s tem tudi rastlino vniči. No, temu pa ni tako, ker znano je, da seme naj je eno ali drugo, katere koli rastline, poprej korenine in potem še le vrh požene, iz tega se tudi razvidi, da, ako prvo kal, ki požene, prikrajšamo, ne ugonobimo rastline, marveč dokazano je, da s tem pomnožimo število korenin. Priporočljivo je toraj ondi, kjer vzgojujejo drevje za prodajo ali za dom, da stavijo čez zimo seme v zaboje kalit, ter na spomlad, ko začne kaliti, da ga presadé v pravo oddaljenost, ter kali nekoliko prikrajšajo. Ako navedenega ne storimo, zadobimo drevesca le z močno osrednjo (srčno) korenino, brez ali pa z malo stranskimi. Ako tako drevesce presadimo, ki je izrastlo iz semena z neprikrajšano kalijo se kaj nerado prime ali pa prva leta počasi raste, dokler se dobro ne ukoreníči.

J. U.